

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
		REVİZYON NO	06
		REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	1 / 7

1. AMAÇ

Hastane bünyesinde üretilen atıkların; hasta, hasta yakınları ve hastane çalışanlarının sağlığını tehdit etmeyecek şekilde toplanması, taşınması, geçici depolanması ve kurumdan uzaklaştırılması ile ilgili standart bir yöntem belirlemektedir.

2. KAPSAM

Bu talimat atıkların kaynağında ayrıştırılması, toplanmasından bertarafına kadar geçen süreçte yapılan tüm faaliyetleri kapsar.

3. SORUMLULAR

Hastane yönetimi, tüm birimler, hastane çalışanları

4. TANIMLAR

Atık: Üretim ve kullanım faaliyetleri sonucu ortaya çıkan, insan ve çevre sağlığına zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı biçimde alıcı ortama verilmesi sakıncalı olan her türlü maddedir. Atıklar; tıbbi atıklar, evsel nitelikli atıklar, cam atıklar, ambalaj atıkları, kesici-delici atıklar, radyoaktif atıklar Tıbbi Atık Kontrolü Yönetmeliği'ne göre tanımlanmıştır. Atığın oluşumunun önlenmesi, kaynağında azaltılması, yeniden kullanılması, özelliğine ve türüne göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, taşınması, geri dönüşümü, kontrolü ve denetimi Atık Yönetim Yönetmeliği'ne göre tanımlanmıştır.

4.1.EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR

Genel Atıklar:

Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, enfekte olmayan hasta odalarındaki hasta ve çıkartıları ile bulaşmamış atıklar, kan ve vücut sıvısı ile kontamine olmamış, doktor hemşire odaları atıkları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfak, bahçe, ambar ve atölyelerden gelen atıklar vs. tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıklarından ayrı olarak toplanır. Evsel nitelikli atıklar toplanmaları sırasında tıbbi atıklar ile karıştırılmazlar. Karıştırılmaları durumunda tıbbi atık olarak kabul edilmelidirler.

Ambalaj Atıkları:

Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye vs. kaynaklanan enfekte olmamış ve tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir kâğıt, karton, mukavva, plastik, cam, metal gibi atıklardır. Kontamine olmamaları şartıyla diğer atıklardan ayrı olarak toplanırlar. Serum cam ambalaj atıkları ise yine kontamine olmamaları şartıyla cam ambalaj kumbaralarında toplanırlar.

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
	ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	REVİZYON NO	06
		REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	2 / 7

4.2.TIBBİ ATIKLAR

Enfeksiyöz Atıklar:

Enfeksiyöz ajanların yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklardır. Laboratuvar atıkları, kan ve kan ürünleri, kan ve kan ürünleriyle kontamine olmuş nesneler, kullanılmış ameliyat giysileri, diyaliz atıkları, karantina atıkları, bakteri ve virüs içeren hava filtreleri, enfekte deney hayvanı leşleri, organ parçaları, enjektörler (iğne ucu çıkarılmış) gibi.

Patolojik Atıklar:

Anatomik atık dokular, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, otopsi, tıbbi müdahale sırasında ortaya çıkan vücut sıvıları, plasenta, kesik uzuvlar, biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri gibi atıklardır.

Kesici ve Delici Alet Atıkları:

Batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklardır. Enjektör iğne uçları, ampuller, iğne içeren diğer kesiciler, bisturi, lanset, lam, lamel, cam pastör pipeti, kırılmış diğer camlar delici ve kesici atıklardandır.

4.3.TEHLİKELİ ATIKLAR

Fiziksel ve kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenler dolayısı ile özel işleme tabi olacak atıklardır. Tehlikeli kimyasallar, amalgam atıkları, genotoksik ve sistotoksik atıklar, farmasötik atıklar, ağır metal içeren atıklar ve basınçlı kaplar tehlikeli atıklar arasında sayılabilir. Tehlikeli atıklar diğer atıklardan ayrı toplanmalıdır. Ambalajı bozulmuş, dökülmüş ve kontamine olmuş ilaçlar, aşılar, serumlar ve diğer farmasötik ürünler ve bunların artıklarını ihtiva eden kullanılmış eldivenler, hortumlar, şişeler ve kutuları farmasötik atık olarak tanımlanmaktadır.

4.4.RADYOAKTİF ATIKLAR

Vücut doku ve sıvılarının invitro analizleri, vücut ve organ görüntülemesi, tümör lokalizasyonu veya tedavi amacıyla, çeşitli araştırmalarda kullanılan katı sıvı ve gaz atıklardır. Türkiye'de her türlü radyoaktif maddenin ithalat ve kullanımı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu denetimindedir.

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
	ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	REVİZYON NO	06
		REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	3 / 7

5. FAALİYET AKIŞI

- Atıklar; tıbbi atıklar, evsel nitelikli atıklar, cam atıklar, ambalaj atıkları, kesici-delici atıklar, radyoaktif atıklar Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde tanımlanmıştır.
- Evsel nitelikli atıklar, kontamine olmamak koşuluyla tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıkları ile karıştırılmadan **siyah renkli poşetlerde** toplanır.
- Kâğıt, karton, plastik, cam(kırılmamış), plastik serum torbası **mavi renkli poşetlerde** toplanır.
- Tıbbi atıklar, üzerinde '**DİKKAT TIBBİ ATIK**' ve '**Uluslararası Biyotehlike**' amblemi bulunan **kırmızı renkli poşetlerde** toplanır.
- Kesici/Delici atıklar, '**Uluslararası Biyotehlike**' ve '**Dikkat! Kesici ve Delici Tıbbi Atık**' ibaresi bulunan plastik atık kovası içinde toplanır.
- Radyoaktif atıklar, üretildikleri yerde Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Mevzuatına göre işlem görür.
- Tehlikeli atıklar; Atık Yönetimi Yönetmeliği'ne uygun olarak değerlendirilir ve diğer atıklardan ayrı olarak toplanıp geçici atık deposuna götürülür.
- Atık torbaları ağzına kadar doldurulmaz, torbadan torbaya boşaltılmaz, dörtte üç oranında dolmuş atık torbası hemen yenisi ile değiştirilir, toplama ekipmanları atıkların kaynağına yakın yerlerde bulundurulur.

6. UYGULAMA

- Atık toplama, taşıma ve depolamada görevli personele göreve başlamadan önce oryantasyon eğitimi verilmektedir. Yılda iki kez rutin olarak hizmet içi eğitim verilir ve gerekli görüldüğünde bu eğitimler tekrarlanır.
- Tıbbi atık toplayan elemanların koruyucu gözlük, maske, iş tulumu, çizme, özel eldiven kullanması sağlanmaktadır.
- Söz konusu koruyucu ekipmanlar sadece atıkların toplanması ve taşınması sırasında kullanılmalıdır.
- Kesici-delici alet yaralanmaları durumunda hastanede iş ve sağlığı güvenliği birimine müracaat edilir.
- Atıklar oluştukları yerde ayrıştırılarak toplanmalıdır.
- Tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı tıbbi atık poşetleri kullanılır. Tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliğinde belirtilen özelliklere sahip her iki yüzeyinde "**Uluslararası Biyotehlike**" amblemi ile "**DİKKAT TIBBİ ATIK**" ibaresi taşıyan **kırmızı renkli** torbalar kullanılmaktadır. Torbalar en fazla $\frac{3}{4}$ oranında doldurulup, ağzı sıkıca kapatılmalıdır. İçerisindeki sıvı tıbbi atıklardan dolayı sızdırma riski olan torbalar ikinci bir torbaya konularak tam sızdırmazlık sağlanmalı, tıbbi atıkların sıkıştırılmamasına ve başka poşetlere aktarılmamasına dikkat edilmelidir.

"Kalite Yönetim Sistemi" Klasöründe bulunan belge güncel ve kontrollü olup, baskı alınmış KONTROLSUZ belgedir.

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSUZ KOPYADIR.

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
		REVİZYON NO	06
	ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	4 / 7

- 6.7.** Patolojik atık, evsel atık, ambalaj atığı, tıbbi atık ve tehlikeli atıkların taşınması, hastane içinde bu iş için eğitilmiş personel tarafından gerçekleştirilir. Plastik veya benzeri malzemeden yapılmış, yükleme-boşaltma esnasında torbaların hasarlanmasına veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarları olmayan, yüklenmesi, boşaltılması, temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay ve sadece bu iş için ayrılmış kapaklı konteyner ile toplanır ve taşınır. Tıbbi atıkların hastane içinde taşınmasında kullanılan konteyner turuncu renkli olup, üzerlerinde siyah renkli “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile siyah renkli “DİKKAT! TIBBİ ATIK” ibaresi bulunur.
- 6.8.** Atık konteyneri, insan trafiğinin yoğun olmadığı Hastane İdaresi tarafından belirlenmiş güzergâhı izleyerek geçici atık depo alanına ulaştırılmalıdır. Taşıma araçları aşırı dolu olmamalı ve kapakları kapalı olmalıdır. Taşıma araçları günde en az bir kere 1/10 çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir.
- 6.9.** Geçici atık deposunda; patolojik atık, evsel atık, ambalaj atık, tıbbi atık ve tehlikeli atıklar için ayrı ayrı depolama alanları mevcuttur. Depo kapıları sürekli olarak kilitli tutulmalı ve görevli personel dışında girilmemelidir. Depolar periyodik olarak ve gerektikçe dezenfekte edilmektedir.

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
		REVİZYON NO	06
	ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	5 / 7

Tablo 1. Sağlık Kuruluşlarından Kaynaklanan Atıkların Sınıflandırılması

1.	Eysel nitelikli atıklar
2.	Tıbbi Atıklar • Enfekte atıklar • Patolojik atıklar • Kesici-delici atıklar
3.	Tehlikeli Atıklar
4.	Radyoaktif Atıklar

Tablo 2. Eysel Nitelikli Atıklar

EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR	Ünitelerden atılan ancak enfekte olmamış atıklar	• Büro atıkları • Mutfak atığı • Bahçe atığı • Ambar ve atölyelerden gelen atıklar • Enfekte olmayan hastaların muayene edildiği birim atıkları
	Ambalaj Atıkları; geri kazanılabilen atıklar	• Kağıt • Karton • Mukavva • Plastik ve metal atıkları (piller ayrıca belirlenmiş pil kutularına atılmalıdır) • Cam (serum şişeler)

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
		REVİZYON NO	06
		REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	6 / 7

Tablo 3. Tıbbi Atıkların Sınıflandırılması

ENFEKTE ATIKLAR	Hastalık etkenleri bulaşmış veya bulaşması muhtemel her türlü; • İnsan doku ve organları • İdrar ve dışkı kapları • Kan veya plasenta bulaşmış atıklar • Laboratuvar atıkları • Kontamine tüm kesiciler, enjektör, bisturi, ampuller vb. • Bakteri ve virüs içeren hava filtreleri • Bulaşıcı hastalığı olan hastaların odalarından çıkan atıklar • Hasta ile temas etmiş yemek artıkları • Karantina atıkları
PATOLOJİK ATIKLAR	• Ameliyathaneler, morg, otopsi, adli tıp gibi yerlerden kaynaklanan vücut parçaları, organik parçalar, plasenta, insan fetüsü cesetleri, kesik uzuvlar vb. • Biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri
KESİCİ - DELİCİ ATIKLAR	Batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olan kesici veya delici cisim atıkları; • Kullanılmış enjektörler, kelebek set iğneleri • Bisturi, iğne içeren diğer kesiciler • Lam-lamel, kontamine cam kırıkları

Tablo 4. Atık Torbalarının Kullanımı

KIRMIZI TORBA	Tıbbi atıklar
SİYAH TORBA	Evsel nitelikli atıklar
MAVİ TORBA	Geri kazanılabilen cam atıklar

	T.C NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ	DOKÜMAN KODU	AY.TL.01
		YAYIN TARİHİ	01.05.2006
		REVİZYON NO	06
	ATIK YÖNETİMİ TALİMATI	REVİZYON TARİHİ	01.01.2024
		SAYFA NO	7 / 7

Tablo 5. Tıbbi Atık Torbasının Özellikleri

• Kırmızı renkli   • Çift kat kalınlığı 100 mikron   • Yırtılma ve delinmeye dayanıklı   • Patlamaya ve taşınmaya dayanıklı   • Orijinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz   • Çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilmiş   • En az 10 kg kaldırma kapasiteli   • Üzerinde “Dikkat Tıbbi Atık” yazısı ve/veya “Uluslararası Biyotehlike” amblemi olmalı

Tablo 6. Kesici Delici Alet Kutularının Özellikleri

• Sarı renkli   • Yırtılma ve delinmeye dayanıklı   • Patlamaya ve kırılmaya dayanıklı   • Su geçirmez ve sızdırmaz   • Açılması ve karıştırılması mümkün olmayan   • Üzerinde “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “DİKKAT!KESİCİ VE DELİCİ TIBBİ ATIK” yazısı olmalı

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
	Kalite Direktörü	Başhekim

“Kalite Yönetim Sistemi” Klasöründe bulunan belge güncel ve kontrollü olup, baskı alınmış KONTROLSUZ belgedir.

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSUZ KOPYADIR.